

CERKVENI GLASNIK

Izhaja z adnji teden v mesecu

ZA TRŽIŠKO ŽUPNIJO

Posamezna številka stane 2 Din.

Misijonski teden.

Največji naš zaklad je pač sv. vera. Hvaležni moramo biti Bogu zanjo. Svojo hvaležnost pa kažemo tudi na ta način, da skrbimo za tiste, ki zakladov svete vere ne poznajo. Kratko povedano: misijonov ne smemo pozabiti! Koliko storijo za misijone protestanti! Katoličane mora biti čisto kar sram.

Kako delamo za misijone je znano. Poglavitno sredstvo, ki je vsakemu tudi na razpolago, je pač molitev. Drugo važno sredstvo je pa materialna pomoč. Znano je, da misijonarji potrebujejo za svoje uspešno delovanje sredstev za svoje preživljanje in za premnoge naprave v misijonih. Časno premoženje zlasti v misijonih kliče tavajočim dušam nadnaravni zaklad svete vere.

Iz hvaležnosti do sv. vere smo dolžni vsak po svojih močeh pomagati, da se z neverniki in krivoverci združimo v enem hlevu in pod enim pastirjem. Za to lepo delo se zavzameta pri nas zlasti »Družba za širjenje vere« in »Apostolstvo sv. Cirila in Metoda«. Obe družbi sta pač vsakemu kolikortoliko znani. Obe družbi imata izpeljano organizacijo pri nas že v vsaki župniji. V venci po deset vernikov, destnijah, imata zbrane prijatelje misijonov, ki za misijone molijo in za misijone darujejo mesečno en dinar ali vsaj pol dinarja. Člani »Apostolstva sv. Cirila in Metoda« molijo vsak dan en očenaš in češčenomarijo s pristavkom: »Sv. Devica Marija, prosi za nas; sv. Ciril in Metod, prosita za nas«. Člani »Družbe za širjenje vere« pa spremeniijo vzdih v: »Sv. Frančišek Ksaverij, prosi za nas!«

V Trziču in v naši župniji imamo vedno dosti nabirk. Temu in onemu bi se zdelo nadležno, ko bi prišel kdo pobirat prispevke za misijone vsak mesec sproti. Zato se vrši letna nabirka za misijone, že nekaj let, vsako leto ob prazniku sv. Cirila in Metoda. Tudi letos se bodo dekleta-članice dekliške Marijine družbe oglašale v družinah naše župnije, da zbirajo misijonske prispevke. Bodite jim naklonjeni!

Naj nam pri zanimanju za misijone pride na misel beseda Gospodova, ki pravi: »Dajte in dalo se vam bo, dobro in natlačeno in potreseno in zvrhano mero vam bodo dali.« (Luk. 6, 38.) — Naš veliki A. M. Slomšek pa pravi: »Molitev in miloščina sta dve peruti, po katerih leti evangeljski glas po vsej zemlji.«

Ob štiridesetletnici naše Vincencijeve konference.

(Nadaljevanje in kouec.)

V začetku septembra 1890 je zapustil konferenco gospod tajnik in kaplan Marčun. Na njegovo mesto je prišel g. kaplan Wrus.

Tudi v oporokah so se mnogi Tržičani spomnili konference. Imena sicer hranijo zapisniki, a ker krščanska dobrota ne pričakuje hvale sveta, naj ostanejo današnjemu rodu raje še prikrita.

Neimenovan dobrotnik je na konferencino hranilno knjžico vložil leta 1892. kar dva tisoč goldinarjev. Pač lep znak, kakšno zaupanje je konferenca že prva leta uživala!

Tudi misel na dnevno zavetišče konference je bila že kaj kmalu sprožena. Decembra meseca, leta 1893 je namreč za ustanovitev tega neimenovana dobrotnica poklonila konferenci zlato rento v nominalni vrednosti 1000 goldinarjev.

Vodilna osebnost konference je bil od ustanovitve do odhoda iz Trziča l. 1910 g. župnik in duh. svetnik Franc Špendal. Bil je konferenci do odhoda tudi predsednik. Od leta 1893 do odhoda je opravljal tudi kar sam tajniške in blagajniške posle. Znal je v slogi z gg. odborniki delovati in posebno je znal konferenci dobivati tudi denarnih sredstev. Le ena seja je bila pod njegovim predsedstvom precej burna. Ta je bila 11. januarja 1897. Tedaj je podpredsednik konferenc g. veletovarnar Andreas Gassner stavil vprašanje: »Ali ne kaže, da bi konferenca ustanovila bralno društvo?« Temu predlogu je g. predsednik, kot je sam označil v zapisniku, odločno ugovarjal, smatral ga je skoraj kot osebni napad. Predlagatelj se je kmalu po seji predsedniku opravičil in pri sledeči seji je bil predlog umaknjen in stvar poravnana. Značilen je pa bil ta predlog za marsikaj. Kaže nam pa tudi, kako je živel blagopokojni g. Gassner za napredek Trziča in kako je skušala konferenca že tedaj postati torišče vsega katoliškega, prosvetnega in kulturnega dela, kar pravzaprav danes je.

Po odhodu g. župnika Špendala iz Trziča je bil na seji 13. decembra 1909 согласно izvoljen za predsednika konference g. veletovarnar Andreas Gassner. Podpredsednik je postal g. župnik Josip Potokar, blagajnik g. posestnik, mesar in cerkveni ključar Anton Jeglič, tajnik pa g. ključavničarski mojster in posestnik Vincenc Theuerschuh. Za novega delovnega uda je bil tedaj sprejet tudi g. čevljarški mojster in posestnik Ludovik Grassmeier. Že v začetku naslednjega leta sta se pri konferenci prav lepo udeleževala tudi oba gg. kaplana Čadež in Gole, od leta 1911 dalje pa poleg prejšnjih še nova delovna uda gg. Peter Perko in Jurij Schweiger. Želja po lastni hiši je postajala vedno večja potreba.

Par hiš so člani konference že imeli v mislih kupljenih za plemenite namene konference, dokler ni bila l. 1913. v resnici kupljena hiša na Skali. Kupiti jo je pomagala župna cerkev, a leta 1915 jo je že prevzela konferenca sama. Ta hiša je bila takoj namenjena dnevnomu zavetišču. Opremile so jo z vsem potrebnim zlasti članice tržiških Marijinih družb in 23. novembra je g. kanonik in predsednik cantralnega sveta Vincencijevih konferenc dr. Gruden hišo klagoslovil in jo je vpričo mnogoštevilnega ljudstva po lepem slovenskem in nemškem nagovoru izročil svojemu namenu. Hiša je takoj oživela. Skrbne roke čč. sester so pričele streči otrokom in lajšale so tudi gorje marsikateremu bolniku.

Med svetovno vojno je konferenca pomagala kar je le mogla. S pomočjo tedanjega deželnega odbora je konferenca klala tudi živino in tešila je s tem največje potrebe v najhujšem letu 1917 in v začetku leta 1918. Zaklanih je bilo leta 1917 vsega skupaj 73 glav živine in v letu 1918 do srede februarja še 12 glav. Popolnomo zastoj je bilo oddanega 1333 kg mesa. Deželno mesto za klanje živine je pri tej akciji prispevalo konferenci 29.734,86 kron tedanje veljave. Posebno živahno je tedaj poslovala takozvana šolska in vojna kuhinja. Prva je razdelila 41.194 kosil, druga pa 56.312.

Septembra meseca 1917 je pristopil h konferenci kot delovni član pokojni g. svetnik Karel Pirč, ki je takoj v začetku začel posvečevati svojo veliko pažnjo delu te lepe ustanove.

L. 1919 je prevzela konferenca v svojo last »Naš dom«. Brez velikega dobrotnika, predsednika Gassnerja bi se to ne moglo zgoditi. A pojmovala je konferenca tudi važnost kulturnega in prosvetnega katoliškega dela v Trziču in je že takoj pri prepisu dovolila uporabo dvorane vsemu katoliškemu gibanju v Trziču.

Junija 1919 je odložil mesto predsednika velezaslužni g. Andreas Gassner. Odstop je utemeljil s svojo starostjo in z novimi razmerami, ki so tedaj v državi nastale. Konferenca ga bo ohranjala vedno v hvaležnem spominu. Brez njega, in posebej brez njegove velike denarne naklonjenosti, bi konferenca nikdar ne prišla do takega razmaha. V sejni sobi na Skali visi njegova slika, zapisniki hranijo njegovo skrb, ljubezen in požrtvovalnost, duh njegove krščanske ljubezni pa naj oživlja vedno delo konference in dobrotnikov!

Predsednik konference je po odstopu g. Gassnerja postal g. svetnik Karel Pirč. Ostal je to do svoje smrti decembra 1927. Zvesto in neizprosnost je čuval pravice konference in nekaj let je pravzaprav vodil kar sam vse posle. Podpiranje revežev po župniji, sirotišče, zavetišče, zavod za dojenčke, nabiranje prispevkov, izmenjava čč. sester za vodstvo, mnogo prezidavanja, pa še marsikaj, vse je slo-nelo v glavnem na njegovih ramah.

Leta 1920 sta postala delovna uda konference gg. posestnika Jožef Salberger in Andrej Kralj, ki še danes z ljubeznijo pri konferenci delujeta. Še pred njima se je lepo udeleževal naš znani prijatelj g. Franc Vidic.

Leta 1922 je umrl g. svetnik župnik Potokar. Za delovanje konference si je stekel neveljavne zasluge. Ni sicer konferenci sam predsedoval, bil je le dolgoletni podpredsednik, a vodil je s svojo ljubeznivo skrbjo vse krščansko udeleževanje v Trziču in posebno tedaj, ko je konferenca postala lastnica »Našega doma« je znal konferenco napraviti za matico pri kateri najde streho in podporo vse, kar je v Trziču dobrega in krščanskega.

Naslednik g. svetnika Potokarja g. župnik Matija Škerbec je našel pri konferenci tudi polje uspešnega udeleževanja. Pa to je še vsem Trzičanom v svežem spominu in tudi naš župni list hrani o tem že marsikateri podatek. Po smrti g. svetnika Pirca je bil g. župnik Škerbec tudi eno leto, do odhoda v Kranj, predsednik konference.

Sedaj vzdržuje konferenca v treh svojih hišah dom za rokodelce in vajence, sirotišče, dnevno zavetišče in oddelek za prav majhne otroke. Ta zadnji oddelek je bil do nedavnega časa nazivan zavod za dojenčke. Res je nudil oskrbo tudi najmanjšim nebogljencem, že le nekaj tednov stare otroke je izrejeval. Č. sestra, ki je noč in dan čuvala ta oddelek je z občudovanja vredno ljubeznijo vedno pestovala, hranila, snažila in prenašala vse težave, ki so združene s negovanjem 12 do 16 majhnih olročičev. A zdravstveni oziri, denarne moči konference, prostori in še par smrtnih slučajev — ki bi pa očitno nastopili povsod — so konferenco prisilili, da je ta oddelek preuredila tako, da more biti vanj sprejet le otrok, ki zna vsaj malo že hoditi in govoriti. Takoj je bil oddelek napolnjen. Veselje je gledati v njem malčke, ki so v družbi enakih jako korajžni in dovetni za lepa navodila. Ob lepih dnevih uživajo lahko na prostem ljubo solnce in zdravje cvete v njihovih vrstah. Vse tri hiše konference so polne, prostorov čisto še primanjkuje, hvala Bogu, da tudi naklonjenost blagih dobrotnikov ne odjenjuje.

Sedanji odbor konference je sledeči: predsednik: župnik Anton Vovk; podpredsednik: posestnik in čevljar Jožef Salzberger; tajnik kaplan Mirko Bartol; blagajnik: tovarnar dr. Kozma Ahačič; ostali odborniki: Elektrotehnika Bohinc Franc in Pravst Kristijan; posestnik in čevljarji mojster Karel Dobrin; usnjar Franc Kogoj; usnjar in posestnik Ja-

nez Majeršič; ključavničarski mojster in posestnik Andrej Markič; posestnik in čevljarji mojster Andrej Kralj.

Poslopja Vincencijeve konference so ob štiridesetletnici napolnjena tako-le: V rokodelskem domu je 36 fantov, v sirotišču 32 otrok, v zavetišču 40, v oddelku za prav majhne otroke pa 19. Reveži po družinah dobivajo vsi podporo. Kolikor le dopuščajo sredstva in v kolikor je dognana njihova potreba.

Zelja ob štiridesetletnici je pač ta: Naj z božjo pomočjo in naklonjenostjo dobrotnikov ta prelepa in potrebna organizacija cvete tudi v prihodnosti!

Grobovi.

† Ana Gassner.

(Nadaljevanje in konec.)

Na petke in zapovedane postne dni mlada gospodinja ni pustila kuhati mesnih jedi, zvečer je molila vsa družina vedno sv. rožni venec. Praktično krščanstvo je živelo v tej družini. Pa je to lepo, zgledno življenje vzbujalo pozornost in spoštovanje tudi pri drugih, celo pri drugovercih. Tako se je zgodilo, da so tudi drugoverci, ki niso poznali naših postnih dni, postavljali na mizo le postne jedi, če sta bila med gosti oba Gassnerja, znana po trdnosti svojih verskih načel.

Ta leta so bila za blagopokojno gospo leta tihe sreče in leta obilnega dobrodelnega udeleževanja. Ko je ljubi Bog oblagodaryl srečni zakon še z dvema sinovoma Andrejem in Leonom, je bila sreča res kar polna. A sreča tega sveta ni dolgotrajna. Pač po volji božji tudi zato ne, da ne bi pozabiti na večno srečo.

Mrzla zima je položila skrbni materi in soprogi dobrega moža na bolniško posteljo. Bolezen kar ni hotela ponehati. Tekom treh let je bil blagi gospod petkrat v smrtni nevarnosti. Skrb je začrtala ta leta svoje poteze blagi gospe. Upravičeno je pozneje gospod soprog izjavljal, da bi brez skrbne nege soproge že davno ne bil več pri življenju. A pri vsej tej skrbi ni pozabljala pokojnica tudi na dobro vzgojo otrok in na številne potrebe bližnjega.

Po osnovanju predilnice in tkalnice se je preselila družina Gassner v naš prijazni Trzič. Novo polje udeleževanja se je tu odprlo pokojnemu gospodu kakor todi gospe. Stanovske posle sta opravljala vsak zase s prirojeno vestnostjo, verske dolžnosti in dobrodelno udeleževanje sta pa izpolnjevala skupno. Vsako jutro sta hodila skupno v župno cerkev. Ko so dobri in zgledni gospe odpovedale nekoč za dalje časa noge, so jo v cerkev nosili. Koliko revežev je bilo obdarjenih, koliko sirot po Vincencijevi konferenci, kateri je pokojni gospod Gassner dolgo vrsto let načeloval in naklanjal glavne viri, oskrbljenih, to vé samo ljubi Bog. Misel, govorjenje in delo blagopokojne, vse to je bilo vedno usmerjeno v čast božjo in v skrb za bližnjega. Posebno skrb je posvečevala tudi domači družini, tako sinovoma, kakor tudi poslom, kateri so morali biti vedno res pošteni in verni. Gorkoto zgledne matere, zavedne katoličanke, skrbne gospodinje je začutil pač vsakdo, ki je prišel z njo v stik.

Dolgo vrsto let je dobra gospa bivala v Trziču, skazovala številne dobrote in svetila je ob strani enako dobrega moža s svojim zgledom visokim in preprostim. S težkim srcem se je velika dobrotnica po prevratu z gospodom soprogom od Trziča poslovila. Šla je sicer v svoj rojstni kraj, v Bozen, a njene misli so hodile pač še stalno po Trziču. V Bozenu je bila pravzaprav njena edina pot v cerkev. Le enkrat se je podala na daljšo pot in to je bilo ob priliki pogreba sinahe, kateri je bila zelo naklonjena.

V visoki starosti se ji je izpolnila tudi srčna želja, da je obhajala z ljubljanim soprogom zlato poroko. Bilo je to dne 27. novembra 1927. Dne 26. decembra istega leta je pa že postala vdova. Sama je odslej nadaljevala lepo

krščansko življenje, živela je po večini le za Boga, a tudi sinovoma je ostala še vedno bodriteljica s svojo vzvišeno in krščanstvom prepojeno ljubeznijo. Tudi zadnja leta življenja je z vso ljubeznijo in z vsemi svojimi močmi podpirala dobrodela društva, reveže, domače in tuje misijone, širjenje dobrega tiska in vse kar narekuje prava krščanska ljubezen tistim, ki so oblagodarjeni z večjim zemeljskim premoženjem. Tudi pri obeh gg. sinovih in znancih je znala večkrat izposlovati v te dobre namene primerne podpore.

Moči so ji zadnji čas pričele pešati. Dobro se je zavedala, da se ji je treba pripravljati na večnost. Ko se je dva meseca pred smrtjo sin, g. Andrej, poslavljala od nje, se je posebno prisrčno poslavljala. Kot bi slutila, da se na tem svetu ne vidita več! Začetek februarja jo je priklenil v sobo. Njena zadnja pot je bila tista, ki ji je bila celo življenje najljubša, pot v cerkev, k sveti maši.

V boleznih ji je bil najljubši obisk spovednika. Ponovno ji je ta prinašal sv. obhajilo in tolažila sv. vere za umirajoče. Zgodilo se je pa, da je gosp. spovednik nekaj dni pred njeno smrtjo vsled težke gripe odšel k Gospodu po plačilo. Bolnici te vesti niso povedali in dobregu gospoda je imela še za bolnega, ko je bil že mrtev. Še na dan svoje smrti je naročala, naj poneso dobremu spovedniku, kakor tudi neki drugi bolnici, razna okrepčila. Res blaga ouša do zadnjega vzdihala!

Vneta častilka sv. Jožefa je umrla na njegov praznik, 19. marca. Zemeljskih let je dočakala 86, a vse življenje ji je bilo pravzaprav le pomlad dobrih del za žetev v nebesih. S svetinjo Marijine kongregacije okrašena, v tretjeredno obleko sv. Frančiška Asiškega oblečeno, počiva njeno telo poleg zemeljskih ostankov njenega blagega gospoda so-proga. Obe dobri duši pa pač uživata večni mir in pokoj!

Andrej Tišler.

Ob grobu blažene Heme.

Zvonovi gosposvetski pojejo tak' glasno,
da čujeta Št. Vid in Celovec jih lepo.
Ko lahno vetrčič piše, donijo tak' lepo,
da zdi se mi kot vedno novo bi bilo.

Tako koroška narodna pesem.

Kdor izmed nas je že kdaj obiskal katero izmed božjih poti na Koroškem, si vedno želi še in še romati preko ali skozi Karavanke. Naši pradedje so že nekda trumoma hodili častit Mater božjo »na Selu« (Maria Saal) in molit na grob sv. Modesta, ali še dalje gori v Krko h grobu bl. Heme. Zato so nam Slovencem koroška božja pota zelo priljubljena. Najstarejša pa tudi že izvirajo še iz prve dobe krščanstva med Slovenci.

Starim Tržičanom in okoličanom so bile dobro znane sv. Višarje. Mnogi so do vojne redno leto za letom obiskovali to najvišje gorsko Marijino svetišče na Slovenskem. Pokojni g. I. Zaplotnik, »stari Palovčanov oče« iz h. št. 45 je bil v svojem 84. letu že 55 krat na sv. Višarjah.

Starodavna peš-romanja so v naši dobi že skoro prenehala. Ohranjeno nam pa je še romanje h grobu blažene Heme v Krko (Gurk) na zgornjem Koroškem, katerega sem se že parkrat udeležil. Sklenil sem, da to, truda in radosti polno, romanje opišem ter Vam podam za letos »Opušče s Korošča«.

Romanje v Krko se vrši že par stoletij in sicer redno četrti teden po Veliki noči. Ob času kuge so se baje zobljubili prebivalci Selške in Poljanske doline, zlasti iz javorske župnije, da bodo romali v Krko če kuga preneha. Pozneje so se jim pridružili tudi romarji iz drugih krajev

Gorenjske, zlasti iz jeseniške okolice. Vrši se še dandanes vse po starih običajih. Red je le v toliko spremenjen, da so včasih hodili romarji peš čez Ljubelj ali Golico, se v Celovcu sešli skupaj ter od tam šele skupno šli proti Krki; sedaj se pa romarji snidejo na jeseniškem kolodvoru. To zaradi skupnega potnega lista. Do Celovca se peljejo, potem pa gredo peš naprej.

Tako smo se tudi letos dne 24. aprila zbrali na jeseniškem kolodvoru. Pozdravili smo se že stari znanci in novinci ter častitali g. Mihu Demšarju iz Bukovice, ki je kljub 69. letu svoje starosti romal že v tridesetih v Krko. Še enkrat »Z Bogom Kranjska« in objela nas je tema 8 km dolgega karavanškega predora. (Dalje prihodnjic.)

To in ono.

»Streljalo ni!« Tako je ta in oni pripomnil, ko je na Telovo minila zares lepa in veličastna procesija. Pa vendar čudno, zakaj je znano tržiško streljanje odpadlo! — Oblasti so posegle vmes. Vsled mnogih požarnih in drugih nezgod, popolnoma upravičeno. Streljanje z možnarji je res nevarno. Dasi je pri nas popolnoma udomačeno. Sedaj naj možnarji počivajo. Kdor bi ga, kljub strogi prepovedi, rabil za kakršnokoli priliko, mu bo odvzet in kaznovan bo še z globo do 1000 dinarjev ali z zaporom do 14 dni.

Štiridesetletnica Vincencijeve konference je bila prvo nedeljo junija prav lepo proslavljena. Dvorana »Našega doma« je bila polna prijateljev in dobrotnikov. Varovanci so pa tudi tako lepo nastopali, da jim je pač sleherni še obljubil nadaljno pomoč. Prav je tako!

Na Brezjah se je na nedeljo sv. Trojice zbralo veliko vernikov naše župnije. Tam je bila ob osmih naša farna sv. maša, pri kateri je lepo prepeval naš cerkveni zbor. Po sv. maši je zasvirala navzoča godba našega prosvetnega društva vedno veličastno »Povsod Boga«. Prav lepo smo se poklonili naši Pomočnici in prav bo, če to storimo odslej vsako leto.

Na Ovsišu pri Podnartu gre, kot vsako leto, tudi letos krščansko tržiško delavstvo na božjo pot k sv. Valentinu prvo nedeljo julija, to je sedmega. Zbirališče je pred deveto uro pri mostu v Podnartu, odkoder je procesija na Ovsišu, kjer je ob 9. uri sv. maša z govorom.

Na sv. Višarje pojde dne 17. in 18. avgusta z romanjem Pevske zveze iz Ljubljane 116 Tržičanov. Rok za priglasitev je že potekel.

Na Kofcah bo sv. maša tudi 30. t. m. ob desetih.

O katoliški akciji in njeni izpeljavi v naši župniji spregovori prihodnja številka »Cerkvenega glasnika«.

Za popravo župne cerkve v Tunicah je bilo zbrano v pušco Din: 475. Znesek je bil odposlan pristojnemu mestu.

Dela pri popravi cerkve sv. Andreja se bližajo koncu. Ko bo vse gotovo priobčimo tudi v našem listu obračun.

Prvoobhajancev je letos izredno veliko. Ker je bila ureditev te številke potrebna pred to slovesnostjo, bo slovesnost in uspeh izpraševanja prvoobhajancev označen prihodnjic.

Brezalkoholno gostilno, prvo v naši župniji, otvori te dni v svoji hiši »na Ceglšah« krojaški mojster Joško Toporiš. Nudil bo potnikom šentanske ceste vedno zdravo pijačo in dobra okrepčila. Novo podjetje bodi pozdravljeno in priporočeno!

Viktor Kragl (sestavil po zapiskih svojega očeta, † nadučitelja J. Kragl-a).

Tržiška šola.

(od svojega početka do leta 1905).

(Nadaljevanje in konec).

Zanimiv je tudi pregled posameznih učnih predmetov, v koliki meri so se posamezni v gotovih dobah poučevali; zanimiv je ta pregled posebno z ozirom na veronauk in na pouk slovenščine in nemščine.

Tudi bogato knjižnico — šolarsko in lokalno učiteljsko — je oskrbela tržiška šola. V začetku l. 1880 je štela obojna knjižnica komaj 20 knjig, a v šol. letu 1904/05 je štela šolarska knjižnica 517 knjig, učiteljska pa 239.

Med knjigami so se našle zlasti vse do tedaj izšle knjige, ki navajajo k zmernosti. Veliko skrb si je namreč tržiška šola zavzela za protialkoholno gibanje.

Tržiška šola je otroke napeljevala tudi k varčnosti. Naučila je otroke s pomočjo pisemskih znamk varčevati.

Pregled o razdelitvi učnih predmetov v posameznih razredih in po tedenskih urah:

V šolskih letih:	1867/68				1884/85				1888/89								1896/97—1904/05											
	na nerazdeljeni 4 razrednici				na nerazdeljeni 4 razrednici				na 4 razredni deški šoli				na 2 razr. deški šoli s 4 oddelki				na 4 razredni deški šoli				na 4 razredni deški šoli							
	I. II. III. IV.				I. II. III. IV.				I. II. III. IV.				I. II. III. IV.		I. II. III. IV.		I. II. III. IV.				I. II. III. IV.							
Krščanski nauk	3	4	4	6	1	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Jezikovni pouk									13				8				14				14							
Slovenščina	5	4	2	4	7	5	4	4		5	4	4		3	3	3		6	6	5		6	5	4		6	5	4
Nemščina	4	5	8	7	6	6	6	6		6	6	6		4	4	3		5	5	5		5	4	4		5	4	4
Računstvo	4	4	4	3	3	4	4	4	3	4	4	4	3	3	3	2	3	4	4	4	3	4	4	4	3	4	4	4
Realije														1 1/2	3													
Naravoslovje						2	2			2	2							2	2			2	2			2	2	
Zemljepis in zgodovina						2	3			2	3							2	3			2	3			2	3	
Pisanje	4	3	2	2		2	2	1		2	2	2		1	1	1		2	2	1		2	2	1		2	2	1
Risanje				2		1	2	3		1	2	2		1	1	1		1	2	2		1	2	2		1	2	2
Petje			1	1	1	1	1	1	3/2	3/2	3/2	3/2	1/2	1/2	1/2	1/2	3/2	3/2	3/2	3/2	3/2	3/2	3/2	3/2	3/2	3/2	3/2	3/2
Telovadba					1	1	2	2	3/2	1	1	1					1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ženska ročna dela						2	2	3						2	2	3									2	2	2	2
Skupno število ur na ted.	20	20	21	25	19	24	29	31	20	22	26	27	12 1/2	16 1/2	18	19	21	22	27	26	20	23	26	25				

Z učili je bila tržiška šola prav dobro preskrbljena; deloma so se raznovrstna učila nabavila po nakupu, a največ po darovanju radodarnih šolskih prijateljev; zlasti gg. Gassner, Raitharek, Steyer, Raspotnik, Špental, Podrekar, Mally, Čarman, Marčun, Molj, Schiffrer etc. Prav posebno je bila bogata na zbirkah raznovrstnih slik, na zemljevidih, na posodah in utežih ter posebno na naravoslovnih predmetih; prav kmalu po izumitvi telegrafa in telefona je že posedovala nazorne predmete teh iznajdb. Posebno je obogatel učilni kabinet po zaslugi g. poštnega uradnika Teodora Keil-a, ki je nagatil tržiški šoli tekom enega leta nad 70 raznovrstnih živalij. Živali za nagatenje so oskrbeli mnogoteri dobrotniki tržiške šole, zlasti g. tovarnar Franc Ahačič in tudi nekateri otroci. V l. 1903 so v ta namen podarili, oz. oskrbeli gg. Franc Ahačič: srno, lisico, mačko, jazbeca, rdečo veverico, poljskega zajca, ježa, polha, kanjo, uharico, divjega petelina, kragulja, škarjevca, postovko, drskača, krivokljuna, kukavico, drozega, taščico, dleska, šogo, lešnikarja, mladega divjega petelina, jerebico, grlico, kotorno, gozdno jerebico in lisko. Niko Ahačič: domačega zajca. l. Engelsberger: gozdnega čuka, planinsko kavko in poljsko kavko. Ed. Glanzman: pava. Andr. Gassner: orla. Globočnik: goloba. Fr. Godnov: črno, zeleno in pisano žolno. V. Janša: srako. Keil: uharico, mladega gozdnega čuka, skovirja, zelenčka, škorca, pegama in brgleza. J. Pollak: jastreba. Jak. Primožič: krokarka. Jos. Primožič: sivo vrano. S. Smuk: črno veverico, skobcažin divjo raco. Tomec: pegasto sovo. Nadalje učenci: Alf. Aljančič: liščeka. Bocak in Kališnik: čizka. Eržen: netopirja. Kunaver: kalina. K. Mally: strnada in lastovko. Mikič: krta. F. Pollak: palčka. Pollanz: vrabca. J. Primožič: podlasico. Zaletel: penico. L. Zorec: kanarčka. Tako je tekom enega leta postala tržiška šola mali naravoslovni muzej. Poleg tega je nadučitelj Kragl oskrbel bogate zbirke žuželk in metuljev ter najraznovrstnejše rastline, nabrane v bogatem herbariju in tudi raznovrstne mineralije in les raznovrstnega drevja.

Že v l. 1888 je imelo 12 učencev v poštni hranilnici uloženih 167-62 gld. V letu 1904/05 pa je imelo 96 vlagateljev prihranjenih 7205 kron.

Častno mesto je zavzemala tržiška šola na polju dobrodelnosti. Ob vsakoletnih božičnih praznikih je razdeljevala med ubožne učence premnogo daril, zlasti je bilo skoro vsako leto obdarovanih 40 do 50 šolskih otrok z novim obuvalom. L. 1885 je samo g. Peter Mally oskrbel revnim šolarjem 164 parov čevljev. Med velikimi dobrotniki naslednjih let je posebno treba omeniti gg.: And. Gassner, Ed. Glanzmann, Julij baron Born, Marija Dekleva, L. Mally, župnik Špental, nadučitelj Kragl in še drugi. Posebno velik dobrotnik tržiški šoli je bil grof in maršal vojskovodja Radetzky, ki je bil od l. 1807 do 1819 lastnik tržiške občine vsled poroke z grofico Franciško Strassoldo, vnukinjo tajnega svetnika Jožefa grofa Auersberga, bivšega lastnika tržiške graščine. Koliko dobrega je Radetzky storil za tržiško šolo priča listina, katero je sam podpisal in katera se je hranila svoj časv sobi za učila. V uvodu besedila omenja, da je vzgoja edino, kar more dati človeku trajno vrednost in zato da voli tržiški šoli letni prispevek 20 gld; nadalje določuje letnih 6 gld., kateri naj se ob koncu vsakega šolskega leta razdele med tri najboljše učence kot premije za njihovo pridnost in slednjič izroča tržiški šoli še dve srebrni kolajni na zelenem traku, katero je smel ob sklepu vsakega šolskega leta skozi par dni javno nositi najboljši učenec in najboljša učenka tržiške šole.

Poleg Radetzkyjevih častnih kolajn so tržiške šolarje spodbujale k pridnosti lepe knjige, katere so večinoma tržiški župniki darovali v ta namen, da so se ob sklepu šolskega leta med najpridnejše učence razdelile. Tržiška šola je imela tudi takomenovano »zlato knjigo«, v katero so se vsako leto vpisala imena odličnih učencev in so bili le-ti pri sklepnih šolski slavnosti javno »pohvaljeni«. Bila pa je tudi na tržiški šoli »črna knjiga«, rekli smo ji »oslov-

ska knjiga, kamor so se vpisali najbolj poredni in spri-deni učenci; ravno strah pred to knjigo je marsikaterega lahkoživca poboljšal in spravil na pravo pot.

V ukrepitev telesnega razvoja mladine je bilo za telovadbo na prostem na razpolago pri šoli do l. 1895 telovadišče zraven šolskega vrta med šolo in bivšo hišo št. 39. Ko se je pa zidalo novo šolsko poslopje za deške razrede, se je prostor, ki je služil za telovadišče tudi pozidal. Dolgo je tedanji šolski voditelj vsestransko preiščeval in poizvedoval, kako bi temu opomogel in še-le l. 1900 je bilo mogoče dobiti prostor, kjer so se mogle vsako sredo na prostem vršiti šolske igre in telovadba. Učitelja Wider in Miklitsch in pa nadučitelj so vodili šolske igre z največjo skrbnostjo.

Iz tržiške šole so izšli mnogi, ki so kot znameniti moške po dokončanih višjih študijah zavzemali važna mesta v človeški družbi. N. pr. Šimen Grahovar, znameniti slikar 18. stoletja; častna vrsta duhovnikov, izmed katerih so nekateri dosegli zelo visoka mesta (prošt dr. Leonar Klofutar, prošt Peter Urh, kanonik dr. Janez Polz, kanonik Mihael Debelak, dekani Ferdinand Polz, Šimen Peharc, Ignacij Holzappel [velik dobrotnik za ljubljansko gluho-nemnico], Peter Hitzinger [tudi znamenil pisatelj] itd.); redovniki raznovrstnih redov: frančiškanov, minoritov (prior Henrik Pollak), benediktincev (prof. Herman Venedig), jezuitov (dr. Prešern), lazaristov etc.; znamenita zdravnik dr. Napret in dr. Ignacij Mally; odvetniki dr. Andrej Napret, dr. Janez Ahačič, dr. Janez Pollak in drugi; dvorni svetnik Janez Pogatschnig; major-avditor Friderik Pogatschnigg; notar Viktor Globočnik; pradsednik višje dežele sodnije Adalbert Gerčer; pisatelj učnih knjig Janez Dolinar; več vrlih profesorjev, učiteljev in učiteljic in še mnogo mnogo drugih.

Leta 1882 je bila ustanovljena v Trziču tudi obrtna nadaljevalna šola, katera je združena z ljudsko šolo ter se-stoji iz pripravljavnega tečaja in dveh razredov. Šolsko leto traja 10 mesecev. Učni predmeti so: veronauk, strokovno risanje, učni jezik, pisanje, obrtno računovodstvo, knjigo-vodstvo, geometrija in nauk o projekcijah ter obrtno spisje. Šola je obiskovalo vsako leto do 100 učencev, ponajveč obrtniških vajencev, zlasti v pričetku pa tudi precej obrtniških pomočnikov (ti seveda prostovoljno). Šolski odbor je obstojal iz 6 udov. Načelnik odbora je bil vselej župan Trziča. Šola se je svojčas vzdrževala s podporami države, dežele, trgovske in obrtne zbornice, tržiške občine, kranjske hranilnice in Fr. Jožefove ustanove. Šolo so nadzorovali vladni komisarji. Uspehi obrtne še so bili zelo razveseljivi, kar se je vsako leto pokazalo pri razstavah ob koncu šolskega leta.

Ob Kraglovi smrti — t. j. ob koncu leta 1905 — sta bila v Trziču dva otroška vrtca — slovenski in nemški. Slovenskega je vzdrževala družba sv. Cirila in Metoda, nemškega pa nemški Schulverein. Slovenski vrtec je bil otvorjen l. 1900; nemški pa j. 1887. Voditelj slovenskega vrtca je bil Jožef Kragl, voditelj nemškega pa Karl Miklitsch. Slovenska vrtarica je bila tedaj gdčna Agneza Staral; nemškega pa gpa. Amalija Schmidt pl. Bergenhold. Prejšnje nemške vrtarice pa so bile: Marta Mally, Marija Wrzak, Berta Köttner. Slovenski kakor tudi nemški vrtec je obiskovalo letno povprečno 40 do 50 otrok.

Kaj naj bo žena?

Na to vprašanje je nekdo odgovoril takole: 1. Žena bodi krona v hiši, a taka, da ne pritiska hišnega gospodarja. 2. Žena naj igra prvo vijolino v hiši, toda pod osebnim vodstvom moževim. 3. Žena naj se ne ponaša preveč z zunanjo lepoto in lišpom, marveč naj si prizadeva biti taka, da se bo mož z njo ponašal. 4. Žena naj v hiši in družini vse vidi, samo skozi prste naj ne gleda. 5. Žena bodi ogledalo kreposti in prikupljivosti, a nikar naj teh vrtilin ne

ogleduje pred zrcalom. 6. Žena naj bo prijaznih besedi, nikdar naj se pa ne sili, da bi morala imeti zadnjo besedo. 7. Žena naj ravna povsod prav in pravično, zoprno pa je, če bi hotela samo ona vse prav imeti. 8. Žena bodi pobožna, a s svojo pobožnostjo naj ne vzbuja pozornosti. 9. Žena naj tako nastopa, da jo bodo videli povsod radi, a povsod naj se ne vsiljuje. 10. Mož in žena bodita enega srca in enega duha, a samo v dobrem, hodita naj isto pot, a ta naj ne bo nikdar slaba.

Oznanila za mesec julij!

6. Sv. Ciril in Metod, obenem prvi petek v mesecu. Ob 6. sv. maša pred Najsvetejšim.

7. Sedma nedelja po Binkostih in slovesno praznovanje praznika sv. Cirila in Metoda. Ob 6. in 10. uri sv. maša z blagoslovom. Pred 6. sv. mašo skupno sv. obhajilo mož in fantov, ki imajo v soboto in nedeljo prednost pri vseh spovednicah. Tudi drugi verniki naj ta dan prejmejo sv. zakramente v obilnem številu za naše vzhodne brate, da bi se združili s sv. cerkvijo.

8. Sv. Elizabeta.

12. Praznik sv. Hermagore in Fortunata, patronov ljubljanske škofije.

14. Osma nedelja po Binkostih. Službe božje kot navadno. Ta dan bo v Ljubljani posvečen v pomožnega škofa za našo škofijo prev. g. dr. Gregor Rožman. Vprav ta dan je bil izbran leta 1897. za naslovnega škofa siunij-skega presvetli naš vladika dr. Anton Bonaventura Jeglič. Oba visoka cerkvena dostojanstvenika naj bosta ta dan v molitev priporočena!

1č. Karmelska Mati božja. Ob 6. uri orglana sv. maša za žive ude škapulirske bratovščine. Ta dan morejo prejeti v naši župni cerkvi vsi verniki vselej popolne odpustke, kadar obišejo župno cerkev in molijo v namen sv. očeta. Ti popolni odpustki se morejo dobiti od 15. opoldne do 16. julija opolnoči. Seveda je potreben tudi prejem sv. zakramentov. Člani škapulirske bratovščine pa morejo prejeti še posebne odpustke danes ali na poljuben dan v osmini, pod navadnimi pogoji.

17. Sv. Aleš. Ob 6. uri orglana sv. maša za Dolino, med sv. mašo je darovanje za Dolince.

19. Sv. Vincencij Pavelski. Ob 6. uri sv. maša za žive in mrtve člane Vincencijeve konference.

21. Deveta nedelja po Binkostih. Službe božje kot navadno. Popoldne po litanijah je običajno darovanje za bile karmelske bratovščine.

22. Ob 5.30 bile in nato slovesna peta sv. maša z leviti za vse umrle člane karmelske bratovščine. Po sv. maši je libera pred kapelico na pokopališču in ob-hod po pokopališču.

25. Sv. Jakob. Ob 6. uri farna sv. maša

26. Sv. Ana. Ob 5.30 govor, nato pa skupno sv. obhajilo in sv. maša, orglana, za Marijino družbo žena. Ob 10. uri sv. maša pri sv. Ani.

28. Deseta nedelja po Binkostih. Doma službe božje kot navadno. Ob 10. uri sv. maša pri Sv. Ani z darovanjem.

Mesečna šolska sv. spoved bo za vse šolarje v soboto 13. julija, naslednji dan po 8. sv. maši pa sv. obhajilo. Starši, pošiljajte otroke tudi v počitnicah k sv. zakramentom!

Shodi cerkvenih družb: Tretji red 7., Marijina družba žena 26., Marijina družba deklet 14., Marijina družba fantov 14.

Za karmelsko bratovščino bo govor v nedeljo, 21. popoldne namesto krščanskega nauka. Ta dan se sprejemajo tudi novi udje.

Sv. maša na Kofcah bo v nedeljo 14. in v nedeljo 21. julija. Če se priglasi še kak tuj gospod za kakšno drugo nedeljo, bo oznanjeno. Oni ki so ob takih nedeljah na Kofcah, naj se sv. maše res udeležel.

V Tržiču poročeni pari l. 1928.

(Nadaljevanje in konec.)

27. **Peklenek Josip**, čevlj. mojster, Ljubljana, cesta treh cesarjev 14 in **Primožič Marija**, hči posestnika, Tržič 85, poročena 15. avgusta.

28. **Torč Jakob**, čevlj. pomočnik, Tržič 128, in **Zupan Ivana**, delavka, Tržič 246, poročena 19. avgusta.

29. **Mladič Janez**, posestnik, Retnje 1 in **Štacin Marija**, delavka, Tržič 246, poročena 25. avgusta.

30. **Pangeršič Peter**, delavec, Tržič 113, in **Keršič Franciška**, šivilja, Tržič 196, poročena 25. avgusta.

31. **Švab Jakob**, tov. delavec, Križe 42 in **Bečan Ana**, delavka, Slap, poročena 2. septembra.

32. **Snedic Franc**, krojač, Pristava 5. in **Hafner Franciška**, delavka Tržič 7, poročena 16. septembra.

33. **Ovsenek Martin**, delavec, Tržič 211 in **Kajtna Emilija**, kuharica, Tržič 139, poročena 1. oktobra.

34. **Markič Jožef**, čevljar, Tržič 173 in **Šarabon Ana**, delavka, Tržič 169, poročena 6. oktobra.

35. **Roblek Andrej**, čevljar, Tržič 79 in **Kristanc Antonija**, prešivalka, Tržič 69, poročena 7. oktobra.

36. **Finžgar Peter**, delavec, Bistrica 15 in **Sajovic Franciška**, delavka, Tržič 52, poročena 7. oktobra.

37. **Lausegger Janez**, čevljar, Tržič 198 in **Remic Marija**, delavka, Tržič 198, poročena 7. oktobra.

38. **Filipor Aleksander**, delavec, Tržič 223 in **Zech Hilda**, delavka, Tržič, poročena 20. oktobra.

39. **Japelj Ivan**, čevlj. pomočnik, Bistrica 49 in **Kralj Hilda**, delavka, Tržič 129, poročena 3. novembra.

40. **Kotnik Martin**, delavec, Dolina in **Strupi Jožefa**, delavka, Tržič 226, poročena 3. novembra.

41. **Smolik Franc**, inžener, Tržič 238 in **Matko Eerta**, učiteljica, Tržič 215, poročena 1. novembra.

42. **Halužan Ivan**, delavec, Tržič in **Žvan Ivana**, delavka, Tržič 233, poročena 10. novembra.

43. **Bečan Franc**, dimnikarski pomočnik, Tržič 128 in **Ahačič Julka**, delavka, Tržič 142, poročena 10. novem.

44. **Škaper Franc**, delavec, Tržič in **Tišler Marija**, delavka, Loke-Kovor, poročena 18. novembra.

45. **Dovžan Matevž**, delavec, Dolina 67, in **Rogelj Štefanija**, hči delavca, Tržič 203, poročena 1. decembra.

8. **Jurij Golmajer**, čevljar, Bistrica 49, rojen 22. aprila 1848, umrl 31. januarja.

9. **Helena Meglič**, bivša tovarnišča delavka, Tržič 102, rojena 3. maja 1859, umrla 8. februarja.

10. **Friderik Lesnik**, sin služkinje, Tržič, na Skali rojen 15. julija 1928, umrl 10. februarja.

11. **Franciška Kogoj**, hči tovarniške delavke, Tržič 198, rojena 24. avgusta 1928, umrla 13. februarja.

12. **Štefan Papler**, sin služkinje, Tržič, na Skali 48, rojen 22. februarja 1928, umrl 15. februarja.

13. **Jožef Kralj**, sin krojaškega mojstra, Tržič 159, rojen 15. februarja, umrl 15. februarja.

14. **Luka Kurnik**, samski, bivši mizar, Tržič 81, rojen 16. oktobra 1888, umrl 17. februarja.

15. **Štefanija Makarof**, hči delavca, Sv. Ana 5, rojena 24. decembra 1925, umrla 16. februarja.

16. **Gašper Vuk**, čevljarski pomočnik, Tržič 107, rojen 6. januarja 1865, umrl 21. februarja.

17. **Karel Zazvonil**, sin vdove, Tržič 99, rojen 11. marca 1917, umrl 26. februarja.

18. **Jurij Meglič**, posestnik-užitkar, Sv. Ana 35, rojen 23. aprila 1835, umrl 12. marca.

19. **Josip Klofutar**, tovarnar in posestnik, Tržič 3, rojen 9. marca 1866, umrl 16. marca.

20. **Anton Meglič**, delavec, Tržič 102, rojen 14. novembra 1860, umrl 19. marca.

21. **Jerca Stegnar**, hči čevljarskega mojstra, Tržič 205, rojena 15. marca 1929, umrla 20. marca.

22. **Katarina Srečnik**, vdova-zasebnica, Tržič 227, rojena 17. aprila 1847, umrla 20. marca.

23. **Ivan Hafner**, sin čevljarskega pomočnika, Tržič 71, rojen 20. novembra 1927, umrl 22. marca.

24. **Janez Dacar**, čevljar, Tržič 164, rojen 16. oktobra 1881, umrl 22. marca.

25. **Elizabeta Megušar**, občinska uboga, Tržič 64, mestna ubožnica, rojena 1843, umrla 26. marca.

26. **Silvestra Klemenc**, delavka-omožena, Sv. Ana 39, rojena 1. januarja 1858, umrla 1. aprila.

27. **Marija Balant**, užitkarica-vdova, Slap 45, rojena 9. februarja 1847, umrla 4. aprila.

28. **Ferdinand Kalinger**, šolski ravnatelj v pokoju Tržič 142, rojen 8. novembra 1852, umrl 6. aprila.

29. **Katarina Šarabon**, tovarniška predelavka, Tržič 160, rojena 5. novembra 1877, umrla 8. aprila.

30. **Janez Meglič**, posestnik, Sv. Ana 25, rojen 14. oktobra 1863, umrl 9. aprila.

31. **Rudolf Verbič**, čevljar, Tržič 212, rojen 13. aprila 1877, umrl 16. aprila.

32. **Ciril Zaplotnik**, sin čevljarja, Tržič 202, rojen 9. februarja 1929, umrl 16. aprila.

33. **Marija Kuralt**, vdova-zasebnica, Bistrica 66, rojena 10. oktobra 1864, umrla 16. aprila.

34. **Antonija Ovsenek**, vdova po usnjarju, Tržič 212, rojena 12. junija 1864, umrla 17. aprila.

35. **Marjeta Kralj**, hči nadlovca, Sv. Ana 48, rojena 22. oktobra 1928, umrla 8. maja.

36. **Jožefa Kralj**, vdova po čevljarju, Tržič 159, rojena 19. marca 1847, umrla 11. maja.

37. **Antonija Mally**, posestnica-vdova, Tržič 134, rojena 2. junija 1874, umrla 15. maja.

38. **Terezija Zaletel**, hči čevljarja, Tržič 48, rojena 12. novembra 1928, umrla 20. maja.

39. **Ivan Klemenc**, sin hišnega posestnika, Sv. Ana 74, rojen 29. marca 1928, umrl 22. maja.

Leta 1929 v Tržiču pokopani.

1. **Kralj Angela**, služkinja, Bistrica 1, rojena 21. avgusta, umrla 6. januarja.

2. **Marija Mubi**, bivša delavka, Sv. Ana 85, rojena 2. julija 1847, umrla 2. januarja.

3. **Jožefa Perko**, hči čevljarja, Tržič, na Fabriki nova občinska hiša, rojena 20. aprila 1928, umrla 12. januarja.

4. **Pavel Pogačar**, sin mizarskega pomočnika, Bistrica, rojen 2. januarja 1929, umrl 12. januarja.

5. **Marija Stacin**, žena bivšega delavca, Tržič 118, rojena 31. oktobra 1847, umrla 15. januarja.

6. **Matevž Dovžan**, bivši posestnik, Sv. Ana 29, rojen 30. avgusta 1850, umrl 18. januarja.

7. **Vinko Zupan**, mizarski mojster, Tržič 79, rojen 19. januarja 1893, umrl 25. januarja.

Razširjajte Cerkevni Glasnik!